

Početna stranica>Zakonodavstvo i sudska praksa>Nacionalno zakonodavstvo

Nacionalno zakonodavstvo

Luksemburg

U ovom ćete odjeljku pronaći pregled različitih izvora prava u Luksemburgu.

Izvori prava

Međunarodni izvori prava

Veliko Vojvodstvo Luksemburg obvezano je međunarodnim, multilateralnim i bilateralnim ugovorima. Uz obveze koje ti ugovori nameću luksemburškoj državi u njezinim odnosima s drugim državama, neki od tih ugovora izvori su prava za pojedince (npr. građani EU-a mogu se izravno osloniti na slobodu kretanja na temelju europskih ugovora).

Međunarodni sporazumi

To su međunarodni ugovori i sporazumi sklopljeni između Velikog Vojvodstva Luksemburga i stranih država. Primjeri uključuju Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda potpisanu u Rimu 4. studenoga 1950. ili Beneluške ugovore potpisane u Haagu 3. veljače 1958. odnosno 17. lipnja 2008. koji su obvezujući za Belgiju, Nizozemsku i Luksemburg.

Pravo Europske unije

Pravo Europske unije sastoji se od samih europskih ugovora te pravila sekundarnog zakonodavstva sadržanih u aktima koje su donijele institucije Europske zajednice i Europske unije, a to su direktive, odluke, uredbe, mišljenja i preporuke.

Nacionalni izvori prava

Ustavna pravila

Ustav Velikog Vojvodstva Luksemburga proglašen je 17. listopada 1868. Ustavni sustav uspostavljen 1868. vrlo je sličan sustavu belgijskog Ustava iz 1831. Neovisno o brojnim razlikama u detaljima, na publikacije povezane s belgijskim ustavnim pravom može se bez rezervi uputiti kad je riječ o općim načelima. Unatoč brojnim ustavnim izmjenama provedenima od njegova proglašenja, sadašnji Ustav i dalje u velikoj mjeri odgovara tekstu proglašenom 1868. Luksemburški Ustav takozvani je kruti ustav, što znači da je za njegovu izmjenu potreban poseban postupak koji je složeniji od redovnog zakonodavnog postupka. Izmjena Ustava zahtijeva dva uzastopna glasovanja luksemburškog parlamenta (*Chambre des Députés*) te najmanje dvotrećinsku većinu glasova, pri čemu nije dopušteno glasovanje putem punomoći. Ta se dva glasovanja moraju održati u razmaku od najmanje tri mjeseca.

Ako u dva mjeseca nakon prvog glasovanja to zatraži više od četvrtine članova parlamenta ili 25 000 glasača, tekst koji je parlament donio u prvom čitanju upućuje se na referendum. U tom se slučaju drugo glasovanje ne održava, a izmjena se prihvaća samo ako je dobila većinu važećih glasova.

Zakonodavna pravila

Zakoni su definirani kao norme koje donosi parlament i proglašava veliki vojvoda. Osim u slučajevima kada ustavna odredba ili odredba međunarodnog prava ograničava njegovu slobodu, luksemburški zakonodavac odlučuje o cjelokupnom obliku koji namjerava dati svojem upravnom aktu.

Regulatorna pravila

Jasno je da se zakonima ne može regulirati svaka stvar do najsitnijih pojedinosti. Nadalje, primjena relativno složenog zakonodavnog postupka nije uvijek prikladna, na primjer kada je riječ o zakonodavstvu u području u kojem su odredbe podložne čestim izmjenama.

U tim se slučajevima upotrebljava uredba velikog vojvode (*règlement grand-ducal*), koja je instrument za provedbu zakona. Naime, luksemburškim Ustavom velikom vojvodi povjerava se zadatak „(donošenja) uredbi i naloga nužnih za provedbu zakona”.

Koji su, ako postoje, drugi izvori prava i koja je njihova snaga?

Sudska praksa

Priznavanje sudske prakse kao izvora prava donosi i određene poteškoće. Luksemburško pravo zapravo ne poznaje „pravilo presedana” koje se primjenjuje u pravnim sustavima utemeljenima na anglosaksonskom pravnom sustavu, a sudovi općenito nisu obvezani presudama donesenima u drugim, čak prilično sličnim, predmetima. Štoviše, sucima je zabranjeno donositi odluke na temelju općih načela i stoga njihova presuda mora uvijek biti ograničena na konkretni predmet o kojem odlučuju.

U praksi, međutim, sudska praksa utvrđena u sličnom predmetu ima neospornu važnost. Nadalje, kad je tekst podložan različitim tumačenjima, jasno je da sudac ima veće ovlasti jer može oblikovati pravo tako što će ga tumačiti.

Međunarodna sudska praksa

Veliko Vojvodstvo Luksemburg priznaje izravnu nadležnost nekoliko međunarodnih sudova, među ostalim Europskog suda za ljudska prava sa sjedištem u Strasbourgu.

Europska sudska praksa

U skladu s člankom 267. UFEU-a sudska praksa Suda Europske unije primjenjuje se na nacionalne sudove putem zahtjeva za prethodnu odluku, kojim se nacionalnim sudovima omogućuje, prije donošenja odluke, zatražiti od Suda Europske unije rješenje problema koji proizlaze iz primjene prava EU-a, a na koje se pojedinci mogu pozvati pred tim sudovima.

Nacionalna sudska praksa

Sudske presude donesene na kraju građanskih i trgovačkih postupaka u pravilu imaju samo relativnu snagu pravomoćno presuđene stvari (*res judicata*): te su presude obvezujuće za stranke u predmetu, ali ne mijenjaju strukturu zakona.

To vrijedi i za većinu odluka koje su donijeli upravni sudovi. Iznimno, ako je postupak protiv regulatornog akta pokrenut pred Prvostupanjskim upravnim sudom (*Tribunal administratif*) ili Visokim upravnim sudom (*Cour administrative*), presuda ili odluka imaju opću primjenu te se objavljuju u listu *Mémorial*, službenom listu Velikog Vojvodstva Luksemburga.

Odluke Ustavnog suda (*Cour constitutionnelle*) isto tako imaju opću primjenu i objavljuju se u listu *Mémorial* (službeni list Velikog Vojvodstva Luksemburga).

Opća pravna načela

Među pravilima koja proizlaze iz sudske prakse posebno je važno istaknuti kategoriju općih pravnih načela koja su definirana kao „pravna pravila koja su obvezujuća za upravu i čije postojanje potvrđuju odluke sudova”.

Hijerarhija pravnih normi

U nacionalnom pravu postoji hijerarhija izvora prava. Ustav je najviši izvor prava, a za njim slijede zakoni i propisi.

U nedostatku ustavnih odredbi pravno stajalište Luksemburga o odnosu međunarodnog i nacionalnog prava proizlazi isključivo iz sudske prakse.

U tom se pogledu luksemburška sudska praksa razvila od ranih 1950-ih, kada su prvo Kasacijski sud (*Cour de Cassation*), a zatim Državno vijeće (*Conseil d'Etat*) nagovijestili kraj prethodno prihvaćenog stajališta da sudske preispitivanje usklađenosti zakona s međunarodnim ugovorima nije moguće zbog diobe vlasti.

U skladu s referentnom odlukom Državnog vijeća iz 1951., „međunarodni ugovor koji se u nacionalno zakonodavstvo ugrađuje zakonom o njegovu odobrenju jest zakon višeg stupnja čiji je izvor nadređen volji nekog unutarnjeg tijela. Iz toga proizlazi da, u slučaju sukoba između odredbi međunarodnog ugovora i onih nacionalnog prava međunarodno pravo mora imati prednost pred nacionalnim pravom” (Državno vijeće, 28. srpnja 1951., Zbirka luksemburške sudske prakse (*Pasicrisie luxembourgeoise*), svezak XV, str. 263.).

Tekst te odluke je očigledno vrlo širok jer se u njoj bez ikakve razlike navodi da međunarodne norme imaju prednost pred voljom bilo kojeg unutarnjeg tijela. Međutim, luksemburški sudovi nikada nisu izričito presudili u korist prednosti međunarodnih normi pred Ustavom.

Treba napomenuti da je Ustavotvorna skupština, u vrijeme izmjene Ustava iz 1956., izričito odbacila vladin prijedlog zakona u kojem je bilo navedeno da su „pravila međunarodnog prava dio nacionalnog pravnog poretka. Imaju prednost pred nacionalnim zakonima i svim ostalim nacionalnim odredbama.” U primjedbama o člancima bilo je jasno navedeno da potonja formulacija treba obuhvaćati ustavne odredbe.

Unatoč tomu, Državno vijeće implicitno je potvrdilo tu prednost u mišljenju od 26. svibnja 1992. o prijedlogu zakona kojim se odobrava Ugovor o Europskoj uniji. Naime, u njemu Vijeće upućuje na to da bi „trebalo imati na umu da, u skladu s pravilom o hijerarhiji pravnih normi, međunarodno pravo ima prednost pred nacionalnim pravom te da, u slučaju sukoba, sudovi odstupaju od nacionalnog prava u korist Ugovora. S obzirom na važnost izbjegavanja proturječnosti između našeg nacionalnog prava i međunarodnog prava, Državno vijeće poziva da se povezana izmjena Ustava provede u odgovarajućem roku kako bi se spriječila takva situacija neusklađenosti.” Stoga se čini da je Veliko Vojvodstvo Luksemburg odlučno krenulo putem internacionalizma.

Takvo je stanje nedvojbeno tehnička posljedica nepostojanja ocjene ustavnosti zakona u Luksemburgu. Ustavni sud provjerava usklađenost zakona s Ustavom, ali mu se zapravo ne može postaviti pitanje o usklađenosti s Ustavom zakona kojim se odobrava međunarodni ugovor.

U luksemburškom pravnom sustavu zakone koji su u suprotnosti s Ustavom Ustavni sud može proglasiti neustavnima. Luksemburški redovni ili upravni sud može predmet uputiti Ustavnom sudu kada se, u okviru postupka koji se vodi pred njim, postavlja pitanje ustavnosti. Izravno podnošenje zahtjeva Ustavnom sudu nije moguće.

Protiv nezakonitih regulatornih akata moguće je podnijeti tužbu za poništenje pred Prvostupanjskim upravnim sudom uz mogućnost žalbe pred Visokim upravnim sudom. Međutim, takva je tužba dopuštena samo u roku od tri mjeseca od objave tog akta. Ako se, nakon isteka tog roka, o zakonitosti regulatornog akta raspravlja pred redovnim ili upravnim sudom, taj sud i dalje ima mogućnost ukinuti regulatorni instrument u korist zakona, ali za razliku od izravne tužbe koja je moguća u roku od tri mjeseca od objave, ta presuda neće imati opću izvršivost.

Stupanje na snagu pravila iz nadnacionalnih instrumenata na nacionalnoj razini

Međunarodni sporazumi

Luksemburški je Ustav iznimno sažet u pogledu uređenja postupka za odobravanje međunarodnih ugovora jer je ograničen samo na navođenje da „ugovori neće imati učinak prije nego što ih se odobri zakonom te objavi u obliku propisanom za objavljivanje zakona”.

Veliko Vojvodstvo zemlja je monističke tradicije. Drugim riječima, sam se ugovor primjenjuje na isti način kao unutarnja norma Velikog Vojvodstva bez potrebe da ga se prenosi u jednom ili drugom obliku.

Stoga je sadržaj zakona o odobrenju vrlo kratak i uglavnom se svodi na jedan članak u kojem se navodi da se određeni ugovor „ovime odobrava”. Takav zakon nema vlastiti normativni sadržaj. Zakonom o odobrenju neki se ugovor odobrava, ali se ne prenosi; njegova je jedina svrha ovlastiti vladu da nastavi s ratifikacijom ugovora.

Zakon o odobrenju donosi parlament u redovnom postupku. Glasovanje obično zahtijeva apsolutnu većinu, osim ako ugovor uključuje delegiranje ovlasti (vidjeti u nastavku). Od izmjene iz 1956. luksemburški Ustav sadržava izričitu odredbu kojom se omogućuje delegiranje ovlasti međunarodnim organizacijama na temelju ugovora. U članku 49.a Ustava navodi se da se „izvršavanje ovlasti koje su Ustavom dodijeljene zakonodavnoj, izvršnoj i sudskoj vlasti može ugovorom privremeno prepustiti institucijama uređenima međunarodnim pravom”. Međutim, u članku 37. stavku 2. Ustava propisuje se da ugovore te vrste parlament mora odobriti znatno pojačanom većinom.

Osim ako je to izrijekom navedeno, donošenje zakona o odobrenju nema učinak stavljanja ugovora na snagu u luksemburškom nacionalnom pravu. Zakon o odobrenju preduvjet je za njegovo stupanje na snagu, ali to će nastupiti tek nakon ratifikacije. Nadalje, u Luksemburgu se smatra da, čak i nakon odobrenja parlamenta, izvršna vlast zadržava potpuno diskrecijsko pravo ratifikacije teksta, a sudovi ne mogu preispitivati izvršenje te ovlasti.

Stupanje na snagu ugovora u nacionalnom pravu općenito podliježe trima uvjetima: 1. Veliko Vojvodstvo ratificiralo je ugovor, 2. ugovor je na snazi na međunarodnoj razini i 3. tekst ugovora u cijelosti je objavljen u luksemburškom službenom listu *Mémorial* na isti način kao zakon.

Treba napomenuti da je objavljivanje ugovora (propisano člankom 37. Ustava) zahtjev odvojen od zahtjeva za objavu zakona o odobrenju ugovora. Činjenica je da se u većini slučajeva oba uvjeta ispunjavaju istodobno, odnosno da se tekst ugovora objavljuje u listu *Mémorial* odmah nakon zakona. Međutim, radi se o dva zasebna akta čije bi objavljivanje moglo biti odvojeno jer ugovor ne čini sastavni dio zakona o odobrenju.

Norme Europske unije

Luksemburški ustav ne sadržava posebne odredbe kojima se uređuje prenošenje sekundarnog europskog zakonodavstva u luksemburško nacionalno pravo. Uobičajeni instrument za provedbu europskih direktiva jest zakon koji parlament donosi običnom većinom.

Međutim, iako se u načelu europske direktive obično moraju prenijeti u luksemburško zakonodavstvo u obliku zakona, ipak nije potrebno upotrijebiti formalni zakon kad se direktiva odnosi na pitanje koje je već uređeno nespornim luksemburškim pravom. U tom se slučaju prenošenje može provesti uredbom velikog vojvode donesenom na temelju opće ovlasti za provedbu zakona koje vlada izvodi iz članka 33. i 36. Ustava. *U užem smislu*, tada je riječ o luksemburškom zakonu koji provodi veliki vojvoda, čak i ako se sadržaj uredbe zapravo temelji na europskoj direktivi.

Upotreba zakonodavstva može se čak i izbjeći ako pitanje usklađeno tom direktivom podliježe zakonu o davanju ovlasti kojim parlament vladi daje ovlast da jednostavnim propisima uređuje pitanja koja su obično obuhvaćena područjem primjene zakona.

Takve „zakone o davanju ovlasti” parlament donosi od 1915. te stoga vlada ima opsežne regulatorne ovlasti u području gospodarstva i financija koje bi joj, čak i da nema izričitog pozivanja na Europu, nesumnjivo omogućile i prenošenje brojnih europskih direktiva.

Unatoč tomu, prenošenje europskih direktiva danas je uređeno posebnim Zakonom o davanju ovlasti od 9. kolovoza 1971. koji je izmijenjen Zakonom od 8. prosinca 1980., a čija je svrha ograničena na davanje ovlasti vladi da izvršava i potvrđuje direktive Europskih zajednica o pitanjima koja se odnose na gospodarstvo, tehnologiju, poljoprivredu, šumarstvo, socijalnu skrb i promet. Odstupajući od uobičajenog regulatornog postupka, takve uredbe velikog vojvode mora odobriti relevantni parlamentarni odbor.

Postupak donošenja uredbi velikog vojvode obilježen je, kao i zakonodavni postupak, obvezom vlade da svoj prijedlog uredbe dostavi na mišljenje Državnom vijeću i stručnim vijećima (*Chambres professionnelles*). Međutim, za razliku od zakonodavnog postupka, regulatorni postupak omogućava vladi da

jednostavno izbjegne takva savjetovanja zbog hitnosti donošenja preporučene mjere. Ipak, vlada nema na raspolaganju taj mehanizam kada direktivu EU-a namjerava prenijeti uredbom velikog vojvode. Naime, uobičajeni regulatorni postupak dopunjen je Zakonom od 9. kolovoza 1971. tako da se, s jedne strane, zahtijeva obavezno savjetovanje s Državnim vijećem te, s druge strane, odobrenje relevantnog parlamentarnog odbora.

U oba slučaja tekst uredbe velikog vojvode donosi Vijeće ministara (*Conseil des ministres*), a zatim ga potpisuje nadležni ministar te podnosi velikom vojvodi na proglašenje. Uredba velikog vojvode stupa na snagu nakon objave u službenom listu *Mémorial*.

Stupanje na snagu nacionalnih propisa

U Velikom Vojvodstvu Luksemburg zakoni i propisi stupaju na snagu tek nakon njihove objave u listu *Mémorial*.

Tijela ovlaštena za donošenje pravnih propisa

Međunarodne norme

U luksemburškom Ustavu navodi se da „ugovore potpisuje veliki vojvoda”. Međutim, navodi se i da „ugovori neće proizvoditi učinke prije nego što budu odobreni zakonom te objavljeni u obliku propisanom za objavljivanje zakona”.

Treba napomenuti da je odobrenje potrebno za sve međunarodne ugovore bez obzira na njihovu svrhu te da se odobrenje mora dati u obliku zakona. Potonje je pojašnjenje dodano 1956. na izričiti zahtjev Državnog vijeća koje je smatralo da je „to odobrenje povezano s postupkom donošenja zakona jer Ustav priznaje samo taj jedinstveni postupak koji je primjenjiv na sve izraze volje parlamenta o bilo kojem pitanju”.

Nacionalne norme

U zakonodavnom sustavu Velikog Vojvodstva Luksemburga **inicijativu za donošenje zakona** može pokrenuti **parlament** ili **vlada**.

Pravo vlade na inicijativu naziva se „vladina inicijativa” te se ostvaruje podnošenjem „**vladinih prijedloga zakona**”.

Pravo parlamenta na inicijativu naziva se „parlamentarna inicijativa” te se ostvaruje podnošenjem „**prijedloga zakona pojedinačnih zastupnika**”.

Nakon toga ti se prijedlozi zakona vlade ili pojedinačnih zastupnika podnose na mišljenje relevantnim tijelima (stručnim vijećima) i, što je najvažnije,

Državnom vijeću. Nakon primitka mišljenja Državnog vijeća prijedlog zakona vlade ili pojedinačnog zastupnika vraća se parlamentu.

Postupak donošenja tih pravnih propisa

Zakoni

Parlament je jednodomni parlament.

Kako bi se umanjio rizik od naglog i nepromišljenog donošenja odluka u jednodomnom sustavu, luksemburška Ustavotvorna skupština predvidjela je da svaki vladin prijedlog zakona u načelu mora proći dva glasovanja u razmaku od najmanje tri mjeseca.

Međutim, Ustavom je propisano da se od zahtjeva za drugo glasovanje (poznatog kao „drugo ustavno glasovanje”) može odustati „ako parlament, u dogovoru s Državnim vijećem, na otvorenoj sjednici odluči drukčije”.

Državno vijeće u tom slučaju ima vrlo posebnu funkciju sličnu ulozi koju imaju druga zakonodavna vijeća u ostalim državama (posebno ulozu koju ima Dom lordova u Engleskoj). Prvi se put uključuje prije parlamentarnih rasprava. Ustavom se propisuje da se mišljenje Državnog vijeća traži za svaki prijedlog zakona vlade ili pojedinačnog zastupnika. Državno vijeće po drugi se put uključuje nakon prvog glasovanja parlamenta kako bi se na otvorenoj sjednici odlučilo hoće li se odustati od drugog glasovanja.

U praksi se pri donošenju velike većine zakona na taj način odustaje od drugog glasovanja. Državno vijeće donijelo je politiku prema kojoj se takvo odustajanje odobrava u gotovo svim slučajevima, pri čemu je sankcija odbijanja rezervirana za najozbiljnije slučajeve. Potencijalne prepreke za odustajanje najčešće se uklanjaju tijekom prethodnog postupka.

Valja istaknuti i da ovlast Državnog vijeća zapravo nije pravo veta, što bi ionako bilo teško pomiriti s činjenicom da je Državno vijeće neizabrano tijelo. Naime, članove Državnog vijeća imenuje veliki vojvoda. U slučaju upražnjenog mjesta, zamjene se imenuju naizmjenično, prvo: izravno ih imenuje veliki vojvoda, drugo: imenuju se s popisa triju kandidata koje je predložio parlament, te treće: imenuju se s popisa triju kandidata koje je predložilo Državno vijeće. Državno vijeće može samo odgoditi glasovanje o zakonu na dva mjeseca i tako omogućiti zakonodavcu dodatno vrijeme za razmišljanje.

Veliki vojvoda ne sudjeluje samo na početku zakonodavnog postupka (za vladine prijedloge zakona), nego i nakon konačnog donošenja teksta zakona u parlamentu. Luksemburškim Ustavom propisano je da „veliki vojvoda proglašava zakone u roku od tri mjeseca od glasovanja u parlamentu”.

Uredbe velikog vojvode

U skladu s člankom 2. Zakona od 12. srpnja 1996. o reformi Državnog vijeća (*loi du 12 juillet 1996 portant réforme du Conseil d'Etat*), svi **nacrti uredbi** kojima se provode zakoni i ugovori mogu se podnijeti velikom vojvodi tek nakon što **Državno vijeće** da svoje **mišljenje**.

Međutim, vlada može odstupiti od tog općeg pravila u hitnim slučajevima (koje procjenjuje veliki vojvoda na temelju propisno obrazloženog izvješća ministra koji predlaže zakon) i time odustati od traženja mišljenja Državnog vijeća (ili *Haute Corporation*, kako se ponekad naziva). Unatoč tomu, primjena takvog **hitnog postupka** treba biti ograničena na iznimne slučajeve.

Nadalje, ako se aktom parlamenta izričito zahtijeva da se od Državnog vijeća zatraži mišljenje o uredbama kojima se provodi taj zakon, hitni se postupak ni u kojem slučaju ne može primijeniti. To vrijedi i za izmjene nacrti uredbi za koje je Državno vijeće već izdalo prvo mišljenje.

Kao i u slučaju akata parlamenta, Državno vijeće daje svoje mišljenje o nacrtima uredbi u obliku **obrazloženog izvješća** koje sadržava opća razmatranja, pregled teksta nacrti i, prema potrebi, protuprijedlog nacrti uredbe.

Državno vijeće pri ispitivanju uzima u obzir sadržaj i oblik nacrti uredbi te njihovu usklađenost s višom pravnom normom.

Zakonodavne baze podataka

Stranice **Légilux** internetski su pravni portal vlade Velikog Vojvodstva Luksemburga.

Omogućuju pristup luksemburškom zakonodavstvu, u obliku neobrađenih (izvornih) tekstova u listu *Mémorial A* ili u obliku pročišćenih tekstova koji se uglavnom nalaze u zakonodavnim kodeksima i zbirkama.

Te su stranice podijeljene na tri glavna područja:

zakonodavno područje u kojem su objedinjene publikacije o luksemburškom zakonodavstvu, razne druge publikacije i pročišćeni tekstovi

administrativno područje koje obuhvaća publikacije koje se smatraju „administrativnima”. Uglavnom se sastoji od zbirki sadržaja objavljenih u listu *Mémorial B* i u *Annuaire Officiel d'Administration et de Législation* (službeni imenik administracije i zakonodavstva)

područje za poduzeća i udruge; *Mémorial C* 1. lipnja 2016. zamijenjen je popisom publikacija koje su dostupne na internetskim stranicama luksemburškog registra trgovačkih društava (*Registre de commerce et des Sociétés* – RCS). Arhive lista *Mémorial C*, koje obuhvaćaju sadržaje objavljene od 1996. do posljednjeg izdanja lista *Mémorial C* koje je objavljeno 27. srpnja 2016., i dalje su dostupne u **području za poduzeća i udruge**.

Je li pristup bazi podataka besplatan?

Da, pristup bazama podataka **besplatan** je.

Ostale poveznice

[Stranice Légilux](#)

[Državno vijeće](#)

[Parlament](#)

Vlada

Ministarstvo pravosuđa

Posljednji put ažurirano: 17/07/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.